

Izcilības balva kultūrā 2014

Laureāti

Aleksandrs Antoņenko nes Latvijas vārdu starptautiskajā muzikālajā arēnā kā viens no pasaules pieprasītākajiem *spinto* tenoriem, sevišķi spožs Otello, Hosē un Pučīni operlomu atveidotājs. Uz slavenāko Eiropas un ASV opernamu skatuvēm A.Antoņenko uzstājas ar pasaules augstākā līmeņa operdziedātājiem un diriģentiem, tostarp Renē Flemingu, Barbaru Fritoli, Brīnu Tervelu, Rikardo Muti, Jiržiju Belohlāveku u. c..

2014.gada maijā Stokholmā pasaules slavenajam latviešu tenoram Aleksandram Antoņenko ir piešķirta Josi Bjorlinga (Jussi Björling) balva. Antoņenko kļuvis par pirmo ne zviedru dziedātāju, kurš saņēmis šo prestižo balvu.

2014.gada 3.novembrī Vīnē Antoņenko saņēma "Grand Prix de la Culture 2014" balvu. Balvas saņēmēju izvēlējās žūrija, kurā ietilpst Vīnes Valsts operas, Vīnes Tautas operas, Stambulas Valsts operas, Erfurtes teātra, Nicas operas un Palmbīčas operas pārstāvji. Balvu nodrošina Vīnes privātbanka un tā tika pasniegta pirmo reizi.

2013.gadā A.Antoņenko tika izvirzīts vairākām starptautiskām balvām - „Opera Magazine” un „The International Opera Awards 2013” kategorijā „Labākais dziedātājs”.

2013.gada rudenī klajā nācis Verdi operas „Otello” ieraksts, kurš tapis maestro Rikardo Muti vadībā ar A.Antoņenko titullomā. Šo albumu, kuru izdevusi Čikāgas simfoniskā orķestra ierakstu kompānija *CSO Resound*, daudzi ārzemju kritiķi ievietojuši 2013. gada labāko klasiskās mūzikas disku apskatos.

Titulloma Džuzepes Verdi operā *Otello* pēdējos gados kļuvusi par Aleksandra Antoņenko vizītkarti. Viņš to atveidojis Zalcburgas festivālā, Romas operā, Drēzdenes operā, Vīnes Valsts operā, Parīzes operā un Londonas Karaliskajā operā, kā arī uz Sanktpēterburgas Marijas teātra skatuves maestro Valērija Gergijeva vadībā.

2013.gada oktobrī Aleksandrs Antoņenko pārlicinoši debitējis jaunā sava repertuāra lomā, Vinčenco Bellīni operas *Norma* iestudējumā Ņujorkas Metropolitēna operā atveidojot Pollionu.

2014. gada rudenī Antoņenko atgriezies Ņujorkas *Metropolitan* un dzied Hosē “Karmenas” izrāžu sērijā. Gaidāmas “Otello” izrādes Londonas Karaliskajā opernamā, kā arī Turidu un Kanio lomas Antonio Papāno vadībā, “Aīda” Vīnē un Cīrihē, “Trubadūrs” Berlīnes Valsts operā (maestro Daniela Bārenboima vadībā), “Turandota” Milānas *La Scala*, “Simons Bokanegra” Drēzdenes Zempēra operā (maestro Kristiana Tilemana vadībā) un jauns “Otello” iestudējums Ņujorkas *Metropolitan* operā.

Būtiski akcentēt arī vietējos sasniegumus - izcilu sniegumu Latvijas zvaigžņu koncertā "Born in Riga" („Dzimuši Rīgā”) 2014.gada 6.jūlijā, kas tika translēts 12 pasaules valstīs, un Vidzemes koncertzāles „Cēsis” atklāšanā, kā arī pastāvīgu iesaisti latviešu komponistu mūzikas atskaņošanā.

Jānis Nords ir latviešu filmu režisors, kurš ar savu filmu *Mammu, es Tevi mīlu* 2013.gadā saņēma būtisku balvu (Žūrijas balvu) Starptautiskajā Berlīnes kinofestivālā. Šim panākumam sekoja dalība vēl 80 starptautiskajos kino festivālos visā pasaulē. Turklāt *Mammu, es Tevi mīlu* kinoteātros Latvijā noskatījās gandrīz 50 000 skatītāju, apliecinot, ka arī Latvijā ir iespējams izveidot filmas, kuras vienlaikus ir populāras gan Latvijas skatītāju auditorijā, gan arī gūst panākumus ārzemēs – starptautiskos festivālos.

Prese ir vairakkārt uzsvērusi Jāņa Norda filmas līdzību ar leģendārā Francijas kino jaunā viļņa režisoru darbiem, kā arī rosinājusi diskusiju par Latvijas kino „jauno vilni”.

Jāņa Norda filma *Mammu, es Tevi mīlu* publiskajā telpā ir nogludinājusi opozīciju starp jēdzieniem „festivālu filma” un „filma skatītājiem”, pierādot, ka talantīgs mākslas darbs, kas stāsta par nozīmīgām mūsdienu problēmām, „darbojas” abos šajos virzienos.

„Žaņa Lipkes memoriāls” 2014.gada Eiropas Muzeju foruma (EMF) asamblejā Tallinā tika godalgots ar Keneta Hadsona balvu. EMF kopš 1977.gada Eiropas Padomes paspārnē administrē prestižo Eiropas Muzeju gada balvu (*European Museum of the Year Award*) – vecāko un prestižāko kontinentā.

Keneta Hadsona savulaik revolucionārā pieeja muzejiem ietverta viņa nu jau folklorizētajā frāzē „*museums withh charms and chairs*”, ko tieši būtu jātulko kā „muzeji ar šarmu un krēsliem”. Šādi Kenets Hadsons raksturo mūsdienīga muzeja būtību. Tulkojot neordinārā britu žurnālista un muzeju entuziasta domu viņam par godu nosauktās balvas kritēriju formulējumā, tā skan šādi: „balva muzejam, personai, projektam vai cilvēku grupai, kuri ir demonstrējuši visneparastāko, iespējams, kontroversālāko sniegumu muzeju darba laukā, sniegumu, kurš izaicina tradicionāli pieņemto priekšstatu par muzeju lomu sabiedrībā.””

Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas izplatītajā preses relīzē Žaņa Lipkes memoriāls tika raksturots kā „skaists neliels muzejs, kurš nes ļoti spēcīgu cilvēkmīlestības vēstījumu un stāsta aizraujošu stāstu par Žani Lipki un viņa ģimeni – vienkāršiem ne ebreju izcelsmes latviešiem-, kuri Otrā pasaules kara laikā Rīgas geto izglāba vairāk nekā 50 ebrejus. Tas ir unikāls muzejs par holokaustu, kas tiek uzlūkots ne no upura skata punkta un kuram ir laimīgas beigas. Stāsts ir lokāla rakstura, bet tam piemīt universāls vēstījums par individuālu drosmi, pilsoniskumu un solidaritāti.”

Šī starptautiskā atzinība ir nozīmīgs Latvijas sasniegums Eiropas muzeju kopainā.